

גיליון מספר 36 – ינואר 2016

טיפים שימושיים לכתיבה - משולחנו של צוות העברית באכסניית הלשון במכללה¹

התאהבתי בה..... בלשון העברית!

והפעם: מתחילים ב- א ב'אוטו' ב'עצמי

התחילית 'אוטו' [autos] מצויה במושגים רבים בלעז ומשמעה הוא 'עצמו'²

שחרור עצמי	אוטוּמְנִיפְצִיָּה
למידה עצמית	אוטוֹדִידִקְטִיקָה
תוקפו או השפעתו של אדם או של מוסד	אוטוֹרִיטָה
קורות אדם כתובות בידי עצמו [האקדמיה קבעה ביוגרפיה – סיפור חיים]	אוטוֹבִיּוֹגְרַפְיָה
השָׁאָה עצמית [היכולת לשנות את העמדות, הרגשות והאמונות של האדם עצמו; בפסיכולוגיה סוגסטיה משמעה השָׁאָה שליטה ברצון הזולת העשויה לכוון את מחשבתו או את פעולותיו בכיוון מסוים].	אוטוֹסִגְסְטִיקָה
ציור של דמות עצמו, תמונת עצמו	אוטוֹפּוֹרְטְרָט
שלטון עצמי	אוטוֹנוֹמְיָה
שלטון יחיד	אוטוֹקְרַטְיָה
מונע ומופעל על ידי מנגנון פנימי	אוטוֹמְטִי

גם המילה **אוטומוביל** נושאת את משמעות ה'עצמי' ומשמעה מונע בעצמו.

ואילו המילה **אוטוֹסְטְרָדָה** – בנויה מן אוטו (אוטומוביל) + strada האיטלקית שמשמעה רחוב. משמעות המילה היא כביש ארוך ורחב, על פי רוב בעל מסלולים אחדים ושאינו בו כל הצטלבויות.

אולם כשמשמשים במילה **אוטו** לציון שמו של המנוע [מנוע אוטו] אין הכוונה ל'עצמו'; כינוי זה דבק

במנוע בשל שמו של ממציאו ניקולאוס אוגוסט **אוטו** (Nikolaus August Otto, 10 ביוני 1832 – 26 בינואר 1891). מנוע זה משמש כאב טיפוס למכוניות המונעות על-ידי מנוע בנזין מאז תחילת המאה ה-20.

למרות כתיבן השונה של התחילית: autos והשם - Otto הן נהגות באותו האופן.

מעט היסטוריה לעניין המילים הללו שחדרו לעברית מן הלועזית -

בעבר נהגו לומר: אבטובוס, אבטומוביל, אבטומטי ודומיהם – זאת בהשפעת הרוסית ושפות סלאביות נוספות; כיום הנטייה [בכגון אלה] לנהוג על פי האנגלית או בחלופות שמציעה העברית.

הַצִּיּוֹר הַחֲדָשׁ –
הוא צִיּוֹר שֶׁכָּבֵשׁ
לְעַצְמוֹ אֲבִטוֹנוֹמְיָה
מִחֲקֵי אֲנֹטוֹמְיָה.

חנניה ריכמן

¹ ד"ר עדית שר מרכזת, נעה עמרני

² החסברים הם על פי אבן-שושן המילון החדש ובהט ומישור מילון ההווה.